

Specialistutbildning för veterinärer

Fastställda av Sveriges Veterinärförbunds styrelse 2023-02-16 med stöd av Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om specialistkompetens för veterinärer (SJVFS 2021:25, saknr C25).

Bilaga 1 till utbildningsplan – sjukdomar hos häst

Specificerade kunskapsmål i specialistutbildningen steg 1 sjukdomar hos häst

De specificerade kunskapsmålen är indelade i åtta kärnkompetenser. Under vissa av de olika kärnkompetenserna förväntas aspiranten ha kunskap på olika nivåer. Dessa är definierade enligt följande:

”Själv kunna utföra” innebär att aspiranten ska visa goda kunskaper om tekniker och ska kunna utföra undersökningar eller behandlingar själv. Det förväntas att aspiranten har utfört en stor del av undersökningar/behandlingar på denna nivå under utbildningen. Nivån omfattar även teoretiska bakgrundskunskaper kring indikationer, prognos och möjliga komplikationer till sjukdomar, undersökningar och behandlingar.

”Teoretiska kunskaper om” innebär, förutom teoretisk bakgrundskunskap, att aspiranten ska visa goda kunskaper om tekniker och kunna redogöra för hur undersökningar och behandlingar genomförs samt indikationer, prognos och möjliga komplikationer till sjukdomar, undersökningar och behandlingar.

”Känna till” innebär att aspiranten endast behöver känna till principerna kring, indikationer, prognos och möjliga komplikationer till sjukdomar, undersökningar och behandlingar.

Kärnkompetens 1

Grundläggande yrkesfärdigheter

MÅL: Aspiranten ska ha tillgodoräknat sig de grundläggande färdigheter som kan förväntas av en hästpraktiserande veterinär som erbjuder primärvård av hög kvalitet.

Områden som ingår i kärnkompetensen är:

- Etik och välfärd.
- Personlig utveckling.
- Journalföring och intygsskrivning.
- Vetenskapligt förhållningssätt.
- Svensk antibiotikapolicy, hygienregler och smittskyddsarbete.
- Hantering av läkemedelsbiverkningar.
- Strålskyddssäker arbetsmetodik.
- Relevant lagstiftning, d.v.s. Jordbruksverkets föreskrifter för djurhälsopersonal med särskild vikt på föreskrifter som gäller de vanligen förekommande tjänster som en hästpraktiker utför.

- Kännedom om veterinärvårdsförsäkringar.
- Hästens roll som livsmedelsproducerande djur samt de livsmedelshygieniska konsekvenserna av åtgärder som vidtas inom hästpraktiken.
- Hästens betydelse i samhället, hästhållning och hästsportens villkor i Sverige.
- Hästens beteende samt beteendestörningar.
- Identifikation av risker i arbetet runt och med hästar samt minimering av dessa.
- Besiktning av häst inför köp/försäljning.

Aspiranten ska kunna tolka och kritiskt granska vetenskapliga fakta samt applicera dessa i sitt arbete på ett evidensbaserat sätt genom att:

- Självtändigt söka och få tillgång till information som är relevant för en veterinärmedicinsk problemställning, exempelvis veterinärmedicinska böcker och tidskrifter.
- Övergripande granska och utvärdera vetenskapliga studier med hänsyn till; studiedesign, relevans, aktualitet, studiepopulation (storlek och urval), design och kvalitet samt relatera innehållet till sitt eget arbete.

Teoretiska kunskaper om:

- Grunderna i deskriptiv statistik (medel, median, kvartiler, percentiler och normalfördelning), hypotesprövning (signifikans och konfidensintervall) samt centrala epidemiologiska begrepp (kausala samband, prevalens, incidens, sensitivitet, specificitet, risk och systematiska felkällor).

Delar av denna kärnkompetens är gemensam för de olika djurslagsspecialiseringarna.

Att aspiranten genomför journalskrivning och intygsskrivning korrekt ska utvärderas av handledaren.

Kärnkompetens 2

Kommunikation och kliniskt handläggande

MÅL: Aspiranten ska genom färdigheter inom kommunikation och kliniskt handläggande ha goda förutsättningar att bedriva högkvalitativ klinisk verksamhet. Kommunikation med djurägare, personal och kolleger ska utföras på ett professionellt sätt. Aspiranten ska behärska handläggning av kliniska fall, både planläggning av arbetet inför ett besök, den kliniska arbetsgången och handläggning av eventuell remiss liksom uppföljning av denna.

Själv kunna utföra:

Aspiranten ska kunna ta en relevant anamnes, kommunicera fynd vid undersökning, upprätta en behandlingsplan inklusive bedömning av nytta mot kostnad för olika behandlingsalternativ och kunna ge råd kring detta, samt kunna hantera svåra situationer såsom avlivningar, komplikationer och klagomål.

Dokumentation:

- Aspirantens kommunikationsfärdigheter i kliniskt arbete dokumenteras i form av Mini Clinical Examination Exercise (Mini-CEX), Direct Observation of Procedural Skills (DOPS) och

Case Based Discussions (CBD) vilka loggas i loggboken. Det rekommenderas att teoretiska kunskaper om kommunikation inhämtas.

- Minst en presentation/föreläsning för veterinärer, djursjukvårdare eller djurägare ska loggas i loggboken.

Kärnkompetens 3

Analgesi och anestesi

MÅL: Aspiranten ska behärska de allmänt förekommande metoderna och kunna redogöra för för- och nackdelar med varje metod vid sedering, lokalbedövning, anestesi, analgesi och eutanasi samt utifrån situationen välja lämplig metod.

Själv kunna utföra:

- Regional anestesi (nervblockader) på huvud och extremiteter.
- Intraartikulär anestesi.
- Kaudal epidural anestesi.
- Sedering.
- Intravenös allmän anestesi, indikationer och kontraindikationer för de olika protokollen.
- Inhalationsanestesi
- Intubering.
- Anestesiövervakning samt återupplivningstekniker.
- Analgesi/smärtbehandling.
- Klinisk farmakologi - förståelse för de olika preparatens verkningsmekanismer.
- Pre- och postoperativ vård.
- Eutanasi, olika metoders för- och nackdelar samt tänkbara komplikationer.

Teoretiska kunskaper om:

- Anestesiapparatens uppbyggnad och funktion.
- Riskbedömning och minimering för häst och personal i samband med sedering och anestesi, inklusive arbetsmiljömässigt regelverk.

Kärnkompetens 4

Akutsjukvård

MÅL: Aspiranten ska visa goda kunskaper om akut omhändertagande, stabilisering, bedömning och eventuellt förfarande vid remittering för specialistvård.

Själv kunna utföra:

- Akutsjukvård och fältmässig intensivvård vid
 - Kolik
 - Trauma
 - Fång
 - Sen- och ligamentskador

- Synovialsepsis och sår involverande synoviala strukturer
 - Akut dyspné
 - Blödning
 - Förgiftning
 - Kramper
 - Chock (hypovolemisk, septisk/toxemisk)
 - Betäckningsskador
 - Rektumprolaps
 - Dystoki
 - Neonatal akutsjukvård
- Akut vätsketerapi.
 - Immobilisering av extremitet vid frakturmisstanke och konstaterad fraktur.
 - Riskbedömning och -minimering för häst och personal i den akuta situationen.

Teoretiska kunskaper om:

- Avancerad intensivvård
- Konservativ behandling av frakturer och fissurer

Kärnkompetens 5

Diagnostiska metoder

KLINISK PATOLOGI

MÅL: Aspiranten ska visa goda kunskaper om indikationerna för diagnostiska metoder, tolkning av analysresultat samt för- och nackdelar med olika provtagningstekniker och analysmetoder.

Själv kunna utföra och tolka:

- Blodprover - hematologi/biokemi
- Bakteriologiska prover, virus, svamp och parasiter.
- Träckprov
- Urinprov
- Ytliga och djupa hudskrap samt kamprov.
- Nålaspirat
- Biopsitagning av hud, lymfknuta, rektum, uterus
- Synovialaspirat
- Bukpunktat
- Trakealaspirat
- Bronkoalveolarlavage (BAL)

Teoretiska kunskaper om:

- Hur provtagning, hantering och transport kan förändra biologiskt material och påverka analysresultatet.
- Biopsitagning av muskel, lever, lunga, tarm, njure, mjälte

Känna till:

- Cerebrospinalvätskeprovtagning (CSF)
- Benmärgsaspirat

BILDDIAGNOSTIK

MÅL: Aspiranten ska visa goda kunskaper om de vanligaste indikationerna och begränsningarna för olika undersökningsmetoder inom bilddiagnostik, strålskydd och riskbedömning samt ha praktiska färdigheter enligt nedan.

▲ RÖNTGEN

Aspiranten ska vara väl förtrogen med de tekniska och fysiska grunderna för röntgen.

Själv kunna:

- Utföra det tekniska röntgenarbetet inklusive positioneringar och exponeringsinställningar.
- Beskriva radiologiska förändringar och bedöma deras kliniska relevans.
- Bedöma normalvariationer och vanligt förekommande förändringar, t.ex. lösa benbitar, osteokondros och artros.
- Författa utlåtande med korrekt nomenklatur

Teoretiska kunskaper om:

- Kontrastundersökningar.

▲ ULTRALJUD

Aspiranten ska vara väl förtrogen med det praktiska ultraljudsarbetet och grundläggande undersökningar, samt de tekniska och fysiska grunderna för ultraljud.

Själv kunna

- Utföra grundläggande undersökningar av böjsenor, gaffelband, abscesser och främmande kroppar.
- Utföra ultraljudsguidade provtagningar och injektioner.
- Utföra gynekologisk undersökning.
- Utföra grundläggande undersökning av bröst- och bukhåla.
- Författa utlåtande med korrekt nomenklatur.

Teoretiska kunskaper om:

- Ultraljudsdiagnostik av leder, nacke och rygg samt hjärtundersökningar.
- Vanliga artefakter och metodens begränsningar.

▲ DATORTOMOGRAFI

Aspiranten ska känna till principerna, de vanligaste indikationerna för och begränsningarna med undersökningar med datortomografi.

▲ MAGNETRESONANSTOMOGRAFI

Aspiranten ska känna till principerna, de vanligaste indikationerna för och begränsningarna med undersökning med magnetresonanskamera.

▲ SCINITIGRAFI

Aspiranten ska känna till principerna, de vanligaste indikationerna för och begränsningarna med undersökning med scintigrafi.

ÖVRIGA DIAGNOSTISKA METODER

▲ ELEKTROKARDIOGRAFI (EKG)

MÅL: Aspiranten ska visa teoretiska och praktiska kunskaper kring elektrokardiografisk undersökning.

Själv kunna utföra:

Aspiranten ska kunna utföra en EKG-undersökning och kunna diagnostisera de vanligaste avvikelserna.

▲ ENDOSKOPI

MÅL: Aspiranten ska visa teoretiska och praktiska kunskaper kring och känna till indikationer för endoskopiundersökningar och relaterade provtagningar.

Själv kunna utföra samt kunna bedöma fynd vid:

- Endoskopi och provtagning av luftvägar
- Cystoskopi
- Gastroskopi

Teoretisk kunskap om:

- Arbetsendoskopisk undersökning av övre luftvägar

Kärnkompetens 6

Internmedicin

MÅL: Aspiranten ska visa goda kunskaper om etiologi, patofysiologi, symtombild, utredningsgång, diagnostik, terapi, komplikationer och prognos inom områden specificerade nedan.

Själv kunna:

- Utföra en grundlig, fullständig klinisk undersökning och bedöma en häst som presenteras med ett medicinskt lidande eller för hälsokontroll.

Teoretisk kunskap om:

- Klinisk farmakologi inklusive generella principer för antimikrobiell terapi.

1. Respirationsorganen

Aspiranten ska visa goda kunskaper om hästens andningsorgan, dess anatomi, normalfysiologi och betydelse för hästens funktion, samt sjukdomar och störningar i övre och nedre luftvägar.

Själv kunna utföra:

- Diagnostik och behandling av infektiösa och icke-infektiösa luftvägssjukdomar.
- Utredning av luftvägarnas funktion vid nedsatt prestation.
- Akut omhändertagande av en häst med dyspné, inklusive trakeotomi.

Teoretiska kunskaper om:

- Pleuradränage.
- Profylax och smittskydd gällande vanligt förekommande luftvägssjukdomar.

2. Cirkulationsorganen

Aspiranten ska visa goda kunskaper om hästens cirkulationssystem, dess anatomi, normalfysiologi och betydelse för hästens funktion, samt sjukdomar och störningar i hjärtkärlsystemet (hjärta, blodkärl, lymfsystem).

Själv kunna utföra:

- Handläggning av hjärtsvikt.
- Diagnostik, behandling och bedömning av blåsljud, vanliga arytmier, ödem och tromboflebit.
- Bedömning av skillnaden mellan kliniskt signifikanta hjärtproblem och de som kan betraktas vara bifynd.
- EKG och tolka de vanligaste avvikelserna.

Teoretiska kunskaper om:

- Indikationer för samt bedömning av vanliga fynd vid hjärtultraljud.
- Dränage av perikard.

3. Digestionsorganen

Aspiranten ska visa goda kunskaper om digestionsorganens normala anatomi, funktion och nutrition samt gastrointestinala sjukdomar inkluderande kolik, diarré, dysfagi och avmagring. Aspiranten ska visa goda kunskaper om leverns normala funktion och leversjukdomar.

Själv kunna utföra:

- Undersökning och behandling av akut kolik.
- Bedömning av indikation för remittering och kirurgi.
- Plan för postoperativ vård, samt prognos vid kirurgisk behandling av kolik.
- Diagnostik och behandling av gastrointestinala sjukdomar samt leversjukdomar hos häst.
- Utforma ett kontrollprogram för bekämpning av endoparasiter.
- Foderrådgivning.

Teoretiska kunskaper om:

- Utredning av kronisk/återkommande kolik.

4. Neurologi

Aspiranten ska visa goda kunskaper om det centrala och perifera nervsystemets normala anatomi och funktion, sjukdomar i nervsystemet samt principer för neuroanatomisk lokalisering av symptom.

Själv kunna utföra:

- Akut handläggning och behandling av neurologiska symptom och sjukdomar hos häst.
- Handläggning av akut trauma med neurologiska symptom.
- Bedömning av behov för remittering.

Teoretiska kunskaper om:

- Virala encefaliter och equine protozoal myeloencephalitis (EPM).

5. Oftalmologi

Aspiranten ska visa goda kunskaper om hästögats anatomi, normalfysiologi och betydelse för hästens syn och välfärd, samt uppvisa goda kunskaper om vanliga och viktiga ögonsjukdomar och skador som riskerar orsaka nedsatt syn och/eller smärta.

Själv kunna utföra:

- Undersökning och diagnostik:
 - Basal synkontroll (kontroll av ögonresponser/reflexer, bomullstuss-test samt enkla hinderbana)
 - Nervblockad för ögonundersökning
 - Yttre inspektion inklusive ögonundersökning med fokalt ljus och förstoring
 - Relevant diagnostik (färgning med fluorescein inklusive seideltest, mikrobiell provtagning, cytologi, tonometri, spolning av tårkanal, basal direkt eller indirekt oftalmoskopi)
- Handläggning och behandling:
 - Kornealsår inklusive medicinsk behandling av smältning, icke-ulcerativ keratit, akut och kronisk/återkommande uveit, medicinsk behandling av glaukom, vanliga ögontumörer
 - Ögonlocksskador och felställningar (se kirurgi)
 - Bedömning av indikation för remittering och kirurgi
 - Bedömning av prognos och planering av adekvat vårdplan
 - Bedömning av indikation för enukleering

Teoretiska kunskaper om

- Handläggning av linsluxation/subluxation, katarakt samt kirurgisk behandling av glaukom
- Kongenitala sjukdomar, t.ex. mikroftalmi/anoftalmi, MCOA (multiple congenital ocular anomaly)

6. Rörelseapparaten

Aspiranten ska visa goda kunskaper om anatomi och rörelseapparatsens normala funktion samt sjukdomstillstånd som drabbar rörelseapparaten, exempelvis muskelsjukdomar och fång.

Själv kunna utföra:

- Diagnostik och behandling vid akut och återkommande myopati.
- Diagnostik, behandling, utredning och prognos vid fång.

Teoretiska kunskaper om:

- Raspredilektion (och skillnader i patofysiologin) för de olika genetiskt betingade myopatierna.
- Teorier kring patogenesen för fång.

7. Njurar och urinvägar

Aspiranten ska visa goda kunskaper om urinorganens anatomi och normalfysiologi.

Själv kunna utföra:

- Handläggning och behandling av akut njursvikt.
- Utredning av kronisk njursvikt.
- Handläggning av urinblåseruptur.
- Utredning och behandling av olika urinvägsproblem, t.ex. polyuri, dysuri, hematuri, pyuri och urinsten.

Teoretiska kunskaper om:

- Långtidsprognos och utfodring vid kronisk njursvikt.

8. Reproduktion

Aspiranten ska visa goda kunskaper om reproduktionsorganens anatomi och reproduktionsfysiologi hos häst.

Aspiranten ska visa goda kunskaper om etiologi, patogenes, symtom, diagnostik, profylax och terapi avseende störningar i könsfunktionerna hos hingst, icke dräktiga ston och dräktiga ston (under dräktighet, förlossning och post-partumperioden) inklusive obstetrik.

Aspiranten ska visa goda kunskaper om veneriska sjukdomar, hur artificiell insemination används i avelsarbetet samt förhindrande av smittspridning.

Själv kunna utföra:

- Gynekologisk undersökning
- Fertilitetsutredning sto
- Dräktighetsdiagnostik i olika dräktighetsstadier.
- Handläggning och behandling av endometrit och kvarbliven efterbörd.
- Andrologisk undersökning av hingst.

Teoretiska kunskaper om:

- Fertilitetsutredning på hingst.
- Spermasamling inklusive bedömning och hantering av sperma (färsk, kyld, fryst).
- Insemination av sto
- Embryotransfer

9. Föl

Aspiranten ska visa goda teoretiska kunskaper om skillnader mellan föl och vuxna hästar avseende fysiologi och patofysiologi.

Aspiranten ska visa goda kunskaper om sjukdomar som drabbar föl i olika åldersgrupper, riskfaktorer, profylaktiska åtgärder, symtom, patofysiologi, diagnostik och terapi samt prognosbedömning.

Speciell vikt läggs på tidig identifikation av problem, intervention och stabilisering inför eventuell remittering för specialistvård samt kunskaper om förebyggande av problem.

Själv kunna utföra:

- Akut handläggning, behandling och stabilisering av svaga/sjuka föl och föl med sepsis.
- Handläggning och behandling av mekoniumförstoppning.
- Handläggning av samt differentialdiagnostik vid koliksymptom, magsår, diarré, hypoxic-iskaemic encephalopathy (HIE) och neonatal isoerytolys.
- Handläggning och behandling av Rhodococcus equi-infektion.
- Handläggning av urinblåseruptur, persisterande urachus, navelabscess, navelbråck och pungbråck.
- Identifiering och behandling av felaktiga benställningar, böjsenekontraktur, veka böjsenor och ruptur av långa tåsträckarsenan.

Teoretiska kunskaper om:

- Kongenitala och ärftliga sjukdomar som drabbar föl, t.ex. gomspalt, overo lethal white syndrom (OLWS) och warmblood fragile foal syndrome (WFFS).

10. Hematologi/immunologi:

Hematologi

Aspiranten ska visa goda kunskaper om det blodbildande systemet hos häst och dess betydelse i patogenesen för olika sjukdomstillstånd. Aspiranten ska kunna redogöra för tillgängliga analyser relevanta för en given hematologisk sjukdom hos häst.

Själv kunna utföra:

- Handläggning och omhändertagande av akut blodförlust.
- Plasmatransfusion
- Blodtransfusion
- Anemiutredning

Teoretiska kunskaper om:

- Transfusionsreaktioner

Immunologi

Aspiranten ska visa goda kunskaper om immunsystemet hos häst och dess betydelse i patogenesen för olika sjukdomstillstånd, exempelvis i luftvägar och hud samt vid systemisk inflammation.

Själv kunna utföra

- Vaccinationsprogram

Teoretiska kunskaper om:

- Orsaker till feber hos den vuxna hästen
- Diagnostik och behandling av immunmedierade sjukdomar hos häst
- Övergripande förståelse för begreppen Systemic Inflammatory Response Syndrome (SIRS) respektive Compensatory Anti-inflammatory Response Syndrome (CARS).

11. Onkologi

Själv kunna utföra:

- Handläggning av de vanligaste tumörformerna, t.ex. lymfosarkom, sarkoider, melanom, äggstockstumörer och plattepiteliskarcinom.

Teoretisk kunskap om:

- Behandlingsalternativ för de olika tumörformerna.

12. Endokrina och metabola sjukdomar

Aspiranten ska visa goda kunskaper om normalfysiologi avseende endokrinologi och ämnesomsättning hos häst.

Själv kunna utföra:

- Handläggning och behandling av Equine Metabolic Syndrome (EMS), Pituitary Pars Intermedia Dysfunction (PPID) och hyperlipemi.
- Handläggning och behandling av hypokalcemi.

Teoretiska kunskaper om:

- Övriga endokrina och metabola sjukdomar, t.ex. hyperkalemisk periodisk paralys (HYPP).

13. Förgiftnings- och bristsjukdomar

Aspiranten ska känna till de vanligast förekommande förgiftnings- och bristsjukdomarna i Sverige och Europa.

Exempel: Selenbrist, EMND, vanliga giftiga växter och associerade förgiftningssymtom, ormbett, mykotoxiner.

14. Dermatologi

Aspiranten ska visa goda kunskaper om huden som organ och dess normala funktion.

Själv kunna utföra:

- Handläggning och behandling av de vanligaste hudsjukdomarna, t.ex. dermatiter, (inkl. ektoparasiter), hudtumörer, allergier och auto-immuna sjukdomar.

15. Infektionssjukdomar inklusive zoonoser

Aspiranten ska visa goda kunskaper om profylax och diagnostik för vanliga infektiösa sjukdomar hos häst, inklusive zoonoser. Detsamma gäller allvarliga smittsamma och andra exotiska sjukdomar samt gällande regelverk och dess betydelse för in- och utrikes transport av häst.

Själv kunna utföra:

- Utredning och behandling av häst med feber.
- Smittskydd och profylax
- Utredning och behandling samt smittskydd vid misstänkta zoonoser såsom Salmonella, MRSA, ESBL
- Hantering av utbrott av smittsam sjukdom i en besättning.

Teoretisk kunskap om:

- Patogenes vid olika typer av invasiva agens (virus, bakterier, parasiter, svampar)

Kärnkompetens 7

Allmänkirurgi inklusive odontologi

ALLMÄNKIRURGI

MÅL: Aspiranten ska visa goda kunskaper om pre-operativ bedömning av kirurgiska patienter och planering av pre-, peri- och post-operativ vård. Aspiranten ska på egen hand kunna utföra kirurgiska ingrepp specificerade under ämneskategorier nedan samt ha teoretisk kunskap om ytterligare ingrepp.

Själv kunna:

- Behärska god aseptik, vävnadshantering och grundläggande kirurgiska principer.
- Behärska hästens anatomi.
- Bedöma lämplig kirurgisk metod i det aktuella fallet.
- Instrumentkunskap.
- Visa goda kunskaper om kirurgiska lidanden som behöver remitteras till hästsjukhus och kunna stabilisera dessa inför remittering och transport.

Teoretiska kunskaper om:

- Sårläggning och dess olika faser.
- Etiologi, patofysiologi, diagnostik, pre-/post-operativ vård, prognos, konvalescens/rehabilitering och hantering av komplikationer till vanliga kirurgiska ingrepp.
- Sterilteknik.

HUD

Själv kunna utföra:

- Hantering inklusive revision och suturering av traumatiska sårskador
- Hantering av sekundärläkande sår och svallkött
- Kirurgisk extirpation av mindre hudtumörer
- Placera drän av olika slag
- Dränering av abscesser

Teoretiska kunskaper om:

- Pinch/punch hudtransplantationer

Känna till:

- Enklare metoder för hudrekonstruktioner
- Mer omfattande hudtransplantationer

ÖVRE LUFTVÄGAR

Själv kunna utföra:

- Trepanation av bihåla
- Trakeotomi och anläggning av trakealkanyl
- Suturering av sårskador i näsborrar
- Dränering av en kvarka-abscess

Teoretiska kunskaper om:

- Övre luftvägarnas anatomi och fysiologi.

Känna till:

- Operationsmetoder vid dysfunktion i de övre luftvägarna.
- Näs och bihålekirurgi.

NEDRE LUFTVÄGAR

Själv kunna utföra:

- Pleuradränage

Teoretiska kunskaper om:

- Nedre luftvägarnas anatomi

Känna till:

- Thorakoskopi

MUNHÅLA

Själv kunna utföra:

- Hantera och suturera sårskador i munhåla/tunga
- Fixering av rostral mandibelfraktur med cerklage

Teoretiska kunskaper om:

- Hantering av övriga käkfrakturer

Känna till:

- Öronfistel (ektopiskt tandanlag)

BUKHÅLA

Själv kunna utföra:

- Akut handläggning av rektumprolaps
- Assistera vid laparotomi

Teoretiska kunskaper om:

- Bukkirurgi, t.ex. vanligaste tarmfellägen och tarmresektion.
- Indikation för laparoskopi.
- Bukdränage
- Navelbråck
- Navelabscess
- Pungbråck

Känna till:

- Kirurgiska behandlingsalternativ vid rektumskada

UROGENITALIA

Själv kunna utföra:

- Normalkastration
- Hantering av vanliga komplikationer till kastration
- Caslick-operation
- Foetotomi vid dystoki
- Akut handläggning av penisprolaps och uterusprolaps

Teoretiska kunskaper om:

- Kryptorkid kastration
- Urinsten
- Penistumörer
- Rektovaginala skador
- Urinblåseruptur
- Persisterande urachus

Känna till:

- Kejsarsnitt
- Kirurgiska behandlingsalternativ vid urovagina och pyometra
- Äggstockstumörer

RÖRELSEAPPARATEN

Själv kunna utföra:

- Uppverkning av hovböld, hålvägg, främmande kropp i hov samt spiktramp.
- Hantering av sårskador in i synoviala strukturer, inklusive spolning med kanyler om remittering och artroskopiskt lavage inte är möjligt eller aktuellt.
- Hantering av septisk artrit/synovit/bursit, inklusive spolning med kanyler om remittering och artroskopiskt lavage inte är möjligt eller aktuellt.
- Hantering av patellaupphakning.
- Hantering av griffelbensfrakturer och extirpation av distala fragment vid behov.
- Hantering av osteomyelit/sekvester.

Teoretiska kunskaper om:

- Artroskopiskt lavage vid behandling av sår in till synovial struktur eller vid septisk artrit/synovit/bursit.
- Indikationer för elektiv artroskopi, tex OCD
- Indikationer för sen- och senskidekirurgi
- Felaktiga benställningar hos föl

Känna till:

- Kirurgiska behandlingsalternativ vid skada på halskotpelaren
- Kirurgiska ingrepp för kissing spines
- Indikationer för artrodes
- Kirurgisk åtgärd av frakturer, intern och externfixering

OFTALMOLOGI

Själv kunna utföra:

- Anläggande och hantering av subpalpebral ögonkateter
- Sätta avlastande stygn för entropion
- Excision av mindre ögonlockstumörer
- Suturering av ögonlocksskador
- Bulbextirpation/enukleering
- Tarsorafi
- Keratotomi

Teoretiska kunskaper om

- Konjunktivallambå
- Keratektomi

Känna till

- Intraokulär kirurgi

ODONTOLOGI

MÅL: Aspiranten ska ha goda kunskaper om munhållans och tändernas normala anatomi och vanliga avvikelser.

Själv kunna utföra:

- Munhåleundersökning, korrekt beskriva normala fynd och vanliga patologiska förändringar.
- Bedömning av brett-typ.
- Enklare korrigerande slipning och tandreglering.
- Bedömning av slemhinneskador, diastema, tandfrakturer, avsaknad/övertalighet av tänder.
- Diagnostik och behandling av stomatit, gingivit och parodontit.
- Diagnostik och behandling av vargtandsproblematik, inklusive extraktion
- Röntgen inklusive positionering och bildanalys vid misstanke om apikal infektion eller sinusit.

Teoretiska kunskaper om:

- Tuggsystemets anatomi och fysiologi, brettutveckling och åldersförändringar
- Behandling vid karies, tandfrakturer och apikala infektioner
- Tillpassning av brett och huvudlag.

- Kindtandsextraktion

Känna till:

- Tandbevarande behandlingsmetoder

Kärnkompetens 8

Ortopedi

MÅL: Aspiranten ska väl behärska att utföra en systematisk ortopedisk undersökning och utredning av rörelseapparaten, inklusive rörelsekontroll samt bedömning av kliniska fynd. Vidare ska aspiranten visa goda kunskaper om ortopediska lidandens betydelse för nedsatt prestation, rid/körutredning, förebyggande av skador, rehabilitering efter ortopediska skador samt behandlingsmetoder och prognoser.

Själv kunna utföra:

- Relevant ortopedisk undersökning.
- Hältgradering och bedömning av fynd vid rörelseundersökningen.
- Diagnostiska anestasier inklusive bedömning av respons.
- Klinisk tolkning av bilddiagnostiska fynd, främst röntgen och ultraljud, inklusive bedömning av fyndens kliniska relevans.
- Val av lämpligt behandlingsalternativ och eftervård för olika ortopediska skador/sjukdomar samt förmåga att kommunicera det på ett förståeligt sätt till hästägaren.
- Identifiera de muskuloskeletala skador som behöver remittering till hästklinik/hästsjukhus för behandling samt kunna stabilisera dessa inför transport i det akuta fallet.
- Korrekt remissförfarande.
- Värdering av symtombild, behandlingsalternativ och prognos avseende hovsjukdomar samt förmåga att kommunicera informationen till hovslagare för korrekt handläggning av respektive hovsjukdom.

Teoretiska kunskaper om:

- Objektiva rörelseanalyser.
- Olika typer av hovbeslag och dess effekt på ortopediska skador/sjukdomar.
- Kunskap om träningsfysiologi, rehabilitering och klinisk nutrition hos sporthästar och hobbyhästar.

Känna till:

- Gällande dopingreglemente och var aktuell information för respektive tävlingsgren kan hittas.
- De vanligaste tävlingsgrenarna, dess träningsmetoder, utrustning och eventuell negativ påverkan på hästen.
- Rasspecifika ortopediska problem.
- Alternativa och kompletterande behandlingsmetoder såsom t.ex. kiropraktik, stötvågsterapi, laser och akupunktur.